

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI ¹⁾**

z dnia ..... 2010 r.

w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej przeznaczone dla osób zatrzymanych oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach

Na podstawie art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, z późn. zm. ²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej przeznaczone dla osób zatrzymanych, zwane dalej „pomieszczeniami”, w tym wyposażenie tych pomieszczeń;
- 2) podmioty kontrolujące te pomieszczenia;
- 3) zakres dokumentacji prowadzonej w związku z funkcjonowaniem pomieszczeń;
- 4) regulamin pobytu w pomieszczeniach, w tym szczegółowe uprawnienia i obowiązki osób zatrzymanych.

§ 2.

1. Pomieszczenie powinno znajdować się na kondygnacji parterowej lub wyższej budynku.

2. Pomieszczenie może znajdować się w kondygnacji znajdującej się poniżej kondygnacji parterowej w przypadku łącznego spełnienia następujących warunków:

- 1) uzyskania pozwolenia Państwowej Inspekcji Sanitarnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;
- 2) zapewnienia oświetlenia naturalnego;
- 3) wyposażenia w izolację przeciwwilgociową.

§ 3.

1. W skład pomieszczenia wchodzi:

- 1) pokoje dla osób zatrzymanych;
- 2) pokój dyżurnego;
- 3) pokój do przygotowania lub podgrzewania posiłków oraz zmywania naczyń;
- 4) magazyn rzeczy przekazanych do depozytu i bielizny pościelowej;
- 5) pokoje sanitarne służące do utrzymania higieny osobistej, w tym umywalnie, natryski i ubikacje.

---

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. Nr 216, poz. 1604).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 170, poz. 1218, z 2007 r. Nr 57, poz. 390 i Nr 82, poz. 558, z 2008 r. Nr 86, poz. 521, Nr 195, poz. 1199, Nr 216, poz. 1367 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 120 i Nr 85, poz. 716, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241 i Nr 168, poz. 1323.

2. Nie wymaga się wydzielenia w pomieszczeniu:

- 1) pokoju dyżurnego w przypadku braku etatowej służby ochronnej;
- 2) pokoju do przygotowywania lub podgrzewania posiłków oraz zmywania naczyń w przypadku dostaw gotowych posiłków w naczyniach jednorazowych.

3. W skład pomieszczenia może wchodzić:

- 1) pokój lekarski;
- 2) szatnia dla funkcjonariuszy Straży Granicznej pełniących służbę w pomieszczeniu, zwanych dalej „funkcjonariuszami”;
- 3) pokój do przeprowadzania i dokumentowania czynności służbowych z udziałem osoby umieszczonej w pomieszczeniu.

§ 4.

Jeżeli ze względów technicznych nie jest możliwe wydzielenie w pomieszczeniu pokoju i magazynu, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 3 i 4, oraz szatni, o której mowa w § 3 ust. 3 pkt 2, dopuszcza się ich usytuowanie poza pomieszczeniem.

§ 5.

Wszystkie wejścia do pomieszczenia i wyjścia z niego powinny być wyposażone w stalową kratę oraz drzwi o wzmocnionej konstrukcji z zamkiem mechanicznym.

§ 6.

1. Pomieszczenie wyposaża się w instalację alarmową sygnalizującą dyżurnemu jednostki organizacyjnej Straży Granicznej o zagrożeniu życia lub zdrowia osób przebywających w pomieszczeniu.

2. Instalacja, o której mowa w ust. 1, obejmuje punkty alarmowe umieszczone:

- 1) na ścianach korytarzy przy drzwiach do pokoiów dla osób zatrzymanych;
- 2) w pokoju dyżurnego;
- 3) w magazynie rzeczy przekazanych do depozytu i bielizny pościelowej;
- 4) w szatni dla funkcjonariuszy;
- 5) w pokoju lekarskim jeżeli został on wyodrębniony w pomieszczeniu.

3. W skład instalacji, o której mowa w ust. 1, mogą wchodzić osobiste, przenośne urządzenia alarmowe uruchamiane przez funkcjonariuszy.

§ 7.

Pomieszczenie może być wyposażone w urządzenia monitorujące, działające w systemie całodobowym, oraz inne urządzenia działające na podobnych zasadach, zwiększające poziom bezpieczeństwa osób zatrzymanych.

§ 8.

1. Wszystkie pokoje, magazyn i szatnia, o których mowa w § 3 ust. 1 i 3, powinny mieć:

1) ściany:

- a) o odporności mechanicznej nie niższej niż odporność mechaniczna muru wykonanego z cegły pełnej na zaprawie cementowej o grubości co najmniej 25 centymetrów,
- b) pokryte powłoką lub okładziną zmywalną, odporną na działanie wilgoci oraz preparatów czyszcząco-dezynfekujących;

2) punkty świetlne zabezpieczone przed uszkodzeniem, przewody doprowadzające napięcie elektryczne położone podtyńkowo oraz elektryczne gniazda wtykowe zainstalowane w niezbędnych miejscach.

2. Na ścianach korytarzy, przy drzwiach wejściowych do pokoju dla osób zatrzymanych mogą być zamocowane półki służące do stawiania na nich naczyń z posiłkami.

§ 9.

1. Pokoje dla osób zatrzymanych powinny:

- 1) mieć:
  - a) powierzchnię o wielkości zapewniającej nie mniej niż 3 m² na jedną osobę zatrzymaną,
  - b) podłogę trwałą i zmywalną, odporną na działanie wilgoci oraz preparatów czyszcząco-dezynfekujących,
  - c) okna uchylne o powierzchni 1:8 w stosunku do powierzchni podłogi, z zainstalowaną na zewnątrz kratą z prętów lub płaskowników stalowych, a od wewnątrz siatką stalową; w przypadku wentylacji mechanicznej oraz okien nieotwieralnych o konstrukcji antywłamaniowej dopuszcza się odstępianie od instalowania siatki stalowej wewnętrznej,
  - d) przyciski do wzywania funkcjonariuszy zainstalowane pod bezpiecznym napięciem elektrycznym,
  - e) drzwi o wzmocnionej konstrukcji z dwiema zasuwami i zamkiem mechanicznym oraz łańcuchem zabezpieczającym, otwierane na zewnątrz, wyposażone w wizjer zapewniający odpowiednią widoczność, zabezpieczony od strony pokoju szkłem hartowanym, a z drugiej strony ruchomą zasłoną;
- 2) być wyposażone w prycze jednoosobowe lub materace wolno leżące pokryte zmywalną tkaniną oraz stoły, taborety lub ławy bez ostrych krawędzi przymocowane do podłogi lub ściany;
- 3) zapewniać wentylację umożliwiającą dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, zgodnie z normami określonymi dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i pisania, którego włączniki zlokalizowane są poza pokojem.

2. Drzwi, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. e, mogą być wyposażone w drzwiczki służące do podawania posiłków oraz zakładania kajdanek osobom zatrzymanym.

3. Drzwiczki, o których mowa w ust. 2, powinny być wyposażone w zabezpieczenia uniemożliwiające ich otwarcie od wewnątrz pokoju dla osób zatrzymanych.

4. Drzwi, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. e, i okna w pokojach dla osób zatrzymanych mogą być wyposażone w urządzenia sygnalizujące ich otwarcie.

§ 10.

Pokój do przygotowania lub podgrzewania posiłków oraz zmywania naczyń powinien spełniać warunki sanitarne i być wyposażony we właściwy sprzęt kuchenny, zgodnie z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa żywności i żywienia oraz higieny środków spożywczych.

§ 11.

Magazyn rzeczy przekazanych do depozytu i bielizny pościelowej powinien mieć wyodrębnione miejsca przeznaczone na:

- 1) rzeczy osobiste osób zatrzymanych;
- 2) rzeczy osobiste osób zatrzymanych chorych zakaźnie;
- 3) czystą bieliznę pościelową;
- 4) brudną bieliznę pościelową.

§ 12.

1. Pokoje sanitarne, służące do utrzymania higieny osobistej, powinny zapewniać wentylację umożliwiającą dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, być oświetlone oraz wyposażone w odpowiednie urządzenia zgodnie z odrębnymi przepisami dotyczącymi pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w budynkach zamieszkania zbiorowego, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn zm.³⁾).

2. Instalację dostarczającą wodę do pokoi sanitarnych, o których mowa w ust. 1, wyposaża się w urządzenie umożliwiające regulację temperatury i strumienia wody, które powinno być zabezpieczone przed dostępem do niego osób zatrzymanych.

3. Drzwi w umywalniach, natryskach i ubikacjach wyposaża się w szybę z nietłukącego się szkła lub w zwykłą szybę zabezpieczoną obustronnie siatką stalową lub powłoką uniemożliwiającą jej rozbicie.

§ 13.

1. Komendant oddziału Straży Granicznej lub jego zastępca obowiązany jest, co najmniej raz w roku, dokonać kontroli pomieszczeń znajdujących się w terytorialnym zasięgu działania oddziału.

2. Kontrole okresowe inne niż kontrola, o której mowa w ust. 1, oraz bieżące kontrole pomieszczenia, w szczególności w zakresie jego ochrony, sposobu przestrzegania zasad przyjmowania, osadzania, przekazywania i zwalniania osób zatrzymanych, zapewnienia bezpieczeństwa i porządku oraz właściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczenia, przeprowadzają naczelnicy wydziałów do spraw cudzoziemców komend oddziałów Straży Granicznej, w terytorialnym zasięgu działania których znajdują się te pomieszczenia, lub ich zastępcy w oparciu o okresowe plany kontroli zatwierdzone przez komendanta oddziału Straży Granicznej.

3. Plany kontroli, o których mowa w ust. 2, powinny przewidywać przeprowadzanie kontroli w różnych porach roku i doby.

§ 14.

1. Funkcjonariusze prowadzą następującą dokumentację w związku z funkcjonowaniem pomieszczenia:

- 1) książkę kontroli osób zatrzymanych, osadzonych w pomieszczeniu;
- 2) skorowidz osób zatrzymanych, osadzonych w pomieszczeniu;
- 3) ewidencję nakazów przyjęcia, przekazania, zwolnienia oraz wydania osób zatrzymanych;
- 4) ewidencję kwitów depozytowych;
- 5) książkę służby w pomieszczeniu;
- 6) książkę wizyt lekarskich.

2. Jeżeli jest to niezbędne do prawidłowego funkcjonowania pomieszczenia, komendant oddziału Straży Granicznej może polecić prowadzenie dodatkowej dokumentacji.

3. Dokumentację, o której mowa w ust. 1, sporządza się czytelnie i przejrzysto, bez wycierania lub przerabiania niewłaściwie dokonanej adnotacji. Adnotację taką

---

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 33, poz. 270, z 2004 r. Nr 109, poz. 1156, z 2008 r. Nr 201, poz. 1238 oraz z 2009 r. Nr 56, poz. 461.

przekreśla się i obok niej umieszcza się właściwą lub wyjaśniającą przekreślenie oraz podpis osoby dokonującej tych czynności.

4. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1, może być prowadzona w formie elektronicznej.

5. Dokumentację, o której mowa w ust. 1, przechowuje się w zabezpieczonych szafach w pokoju dyżurnego przez okres niezbędny dla jej wykorzystania, a następnie archiwizuje zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 15.

Regulamin pobytu osób zatrzymanych w pomieszczeniach stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 16.

Prowadzone dotychczas w pomieszczeniach: książki kontroli osób zatrzymanych, osadzonych w pomieszczeniu, skorowidze osób zatrzymanych, osadzonych w pomieszczeniu, ewidencje nakazów przyjęcia, przekazania, zwolnienia oraz wydania osób zatrzymanych, ewidencje kwitów depozytowych i książki służby w pomieszczeniu stosuje się do dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 17.

Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej przeznaczone dla osób zatrzymanych, oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach (Nr 148, poz. 1657 oraz z 2007 r. Nr 126, poz. 879 i Nr 158, poz. 1113).

§ 18.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

**Załącznik do rozporządzenia
Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji z dnia ..... 2010 r.
(poz. ....)**

**REGULAMIN POBYTU OSÓB ZATRZYMANÝCH W POMIESZCZENIACH
JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH STRAŻY GRANICZNEJ
PRZEZNACZONYCH DLA TYCH OSÓB**

§ 1.

1. Do pomieszczenia nie przyjmuje się osób zatrzymanych:

- 1) będących nieletnimi, którzy zgodnie z przepisami regulującymi postępowanie w sprawach nieletnich powinni być umieszczeni w policyjnej izbie dziecka;
- 2) będących nieletnimi, którzy powinni być umieszczeni w placówce opiekuńczo – wychowawczej w przypadku, gdy nie mają zastosowania przepisy, o których mowa w pkt 1;
- 3) będących kobietami w ciąży od 28 tygodnia ciąży i matek karmiących piersią;
- 4) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w dokumentacji stanowiącej podstawę ich przyjęcia;
- 5) w przypadku braku zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w § 5;
- 6) które są w stanie nietrzeźwości albo pod działaniem środków odurzających lub psychotropowych.

2. Odmowę przyjęcia osoby zatrzymanej do pomieszczenia należy udokumentować w książce służby w pomieszczeniu, podając przyczynę tej odmowy.

§ 2.

1. Przyjmowaną do pomieszczenia osobę zatrzymaną, bezzwłocznie:

- 1) informuje się o jej uprawnieniach i obowiązkach;
- 2) zapoznaje się z regulaminem;
- 3) informuje się o wyposażeniu pomieszczenia w system całodobowego monitoringu jeżeli taki system został zainstalowany.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, przekazuje się w formie pisemnej w języku zrozumiałym dla osoby zatrzymanej.

3. Wykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1, należy udokumentować w książce służby w pomieszczeniu.

§ 3.

Osobie zatrzymanej nieznającej języka polskiego zapewnia się możliwość porozumiewania się za pośrednictwem tłumacza w sprawach dotyczących pobytu w pomieszczeniu.

§ 4.

1. Osobę zatrzymaną należy natychmiast zwolnić z pomieszczenia:

- 1) gdy ustała przyczyna zatrzymania;
- 2) na polecenie lub zarządzenie sądu;
- 3) na polecenie prokuratora;
- 4) przed upływem 48 godzin od chwili zatrzymania, chyba że w tym czasie została ona przekazana do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego

aresztowania, umieszczenie w strzeżonym ośrodku albo zastosowanie aresztu w celu wydalenia;

5) jeżeli w ciągu 24 godzin od jej przekazania do dyspozycji sądu nie doręczono jej postanowienia o zastosowaniu wobec niej tymczasowego aresztowania, umieszczeniu w strzeżonym ośrodku albo zastosowaniu aresztu w celu wydalenia.

2. Co najmniej na dwie godziny przed upływem okresu zatrzymania, należy poinformować kierownika komórki organizacyjnej Straży Granicznej lub innego uprawnionego organu, do dyspozycji którego umieszczono osobę w pomieszczeniu, o upływającym terminie pobytu oraz ustalić dalszy sposób postępowania z osobą przyjętą do pomieszczenia.

3. Przekazanie informacji i ustalenie sposobu postępowania z osobą zatrzymaną, o których mowa w ust. 2, należy udokumentować w książce służby w pomieszczeniu.

§ 5.

1. Osobę zatrzymaną przyjmowaną do pomieszczenia poddaje się niezwłocznie badaniom lekarskim, a w uzasadnionych przypadkach także zabiegom sanitarnym i udziela się jej pierwszej pomocy.

2. Badań lub zabiegów, o których mowa w ust. 1, nie przeprowadza się gdy osoba zatrzymana przyjmowana do pomieszczenia po zatrzymaniu poddana była wcześniejszym badaniom lekarskim oraz zabiegom sanitarnym, a powtórne ich przeprowadzenie nie jest konieczne.

3. Badania lekarskie i zabiegi sanitarne przeprowadzają, z zachowaniem wskazań wiedzy medycznej i w granicach posiadanych uprawnień, lekarz, felczer, pielęgniarz lub pielęgniarka.

4. Przebieg oraz wyniki badań lekarskich i zabiegów sanitarnych przeprowadzonych w pomieszczeniu dokumentuje się w książce wizyt lekarskich.

5. W przypadku stwierdzenia lub podejrzenia u osoby zatrzymanej istotnych zakłóceń funkcji zdrowotnych organizmu, natychmiast powiadamia się o tym pogotowie lub zespół ratownictwa medycznego.

§ 6.

Jeżeli osoba zatrzymana:

- 1) jest kobietą w ciąży, z zastrzeżeniem § 1 ust. 1 pkt 3,
- 2) jest osobą niepełnosprawną,
- 3) ma widoczne obrażenia ciała lub uczestniczyła w bójce,
- 4) oświadczyła, że cierpi na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia;
- 5) żąda udzielenia jej pomocy medycznej,
- 6) wykazuje objawy zaburzeń psychicznych lub z posiadanych na jej temat informacji wynika, że może być ona chora zakaźnie,
- 7) jest osobą, której stan psychofizyczny stwarza domniemanie, że była poddana przemocy - przyjmuje się ją do pomieszczenia po wydaniu przez lekarza przeprowadzającego badania, o których mowa w § 5 ust. 1, zaświadczenia o braku przeciwwskazań medycznych do przyjęcia do pomieszczenia.

§ 7.

1. Przy przyjęciu do pomieszczenia osoba zatrzymana jest obowiązana:

- 1) podać dane osobowe, informacje o miejscu dotychczasowego pobytu oraz stanie zdrowia;

2) przekazać do depozytu:

- a) dokumenty tożsamości oraz inne dokumenty, środki płatnicze i przedmioty wartościowe (np. obrączkę, sygnet, pierścionek i zegarek),
- b) środki łączności oraz urządzenia techniczne służące do rejestrowania i odtwarzania informacji,
- c) przedmioty, które mogą stanowić zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa w pomieszczeniu, a w szczególności przedmioty posiadające ostre krawędzie lub zakończenie (np. brzytwy, żyłетки, narzędzia do cięcia metalu), środki służące do obezwładniania, środki odurzające, substancje psychotropowe i alkohol oraz takie przedmioty jak: sznurowadła, pasek, szalik, zapalki i zapalniczka oraz inne przedmioty, których wymiary lub ilość naruszają ustalony porządek bądź bezpieczeństwo pobytu w pomieszczeniu.

2. Osoba zatrzymana podlega szczegółowemu sprawdzeniu w celu odebrania dokumentów tożsamości, środków płatniczych i przedmiotów, które należy przekazać do depozytu.

§ 8.

1. Przedmioty, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 2, wpisuje się z oznaczeniem cech indywidualnych do kwitu depozytowego, który następnie podpisuje osoba zatrzymana oraz funkcjonariusz przyjmujący te rzeczy do depozytu.

2. Odmowę lub niemożność złożenia przez osobę zatrzymaną podpisu, o którym mowa w ust. 1, odnotowuje się w kwicie depozytowym, wskazując na obecność przy tej czynności innego funkcjonariusza Straży Granicznej potwierdzoną złożeniem przez niego podpisu.

§ 9.

1. Przyjęta do pomieszczenia osoba zatrzymana zajmuje, wskazany przez właściwego funkcjonariusza, pokój dla osób zatrzymanych i miejsce wyznaczone do spania.

2. Osoby odmiennej płci umieszcza się oddzielnie.

§ 10.

1. Osoba zatrzymana korzysta w pomieszczeniu z własnej odzieży, bielizny i obuwia.

2. Jeżeli przedmioty, o których mowa w ust. 1, nie nadają się do użytku lub jeżeli ich używanie jest niedopuszczalne ze względów higienicznych, osoba zatrzymana może otrzymać nieodpłatnie potrzebną odzież, bieliznę i obuwie.

3. Decyzję o nieodpłatnym przekazaniu osobie zatrzymanej odzieży, bielizny i obuwia podejmuje komendant placówki Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej, w terytorialnym zasięgu działania których znajdują się te pomieszczenia, lub osoby przez nich upoważnione.

4. Osoba zatrzymana otrzymuje nieodpłatnie na okres pobytu w pomieszczeniu środki czystości niezbędne do utrzymania higieny osobistej, w szczególności mydło i ręcznik.

5. W czasie ciszy nocnej, a jeżeli jest to uzasadnione, również o innej porze doby, osobie zatrzymanej udostępnia się do indywidualnego użytkowania, materac, podglówek i koc, a w porze jesienno-zimowej dwa koce, oraz pościel, na którą składają się dwa prześcieradła i powłoczka.

§ 11.

1. W pomieszczeniu osoba zatrzymana jest uprawniona do:

- 1) rozporządzania przekazanymi do depozytu przedmiotami, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 2, jeżeli nie zostały jej one odebrane w celu zatrzymania lub zajęte w drodze zabezpieczenia albo egzekucji administracyjnej;
- 2) otrzymywania posiłków na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie warunków otrzymywania posiłków i napojów przez cudzoziemców umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub przebywających w areszcie w celu wydalenia oraz wartości dziennej normy żywienia (Dz. U. Nr 236, poz. 1742). Posiłki te wydawane są trzy razy dziennie w następujących godzinach:
  - a) śniadanie od 7⁰⁰ do 8⁰⁰,
  - b) obiad od 12⁰⁰ do 14⁰⁰,
  - c) kolacja od 18⁰⁰ do 19⁰⁰;
- 3) korzystania z opieki lekarskiej;
- 4) korzystania z urządzeń sanitarnych i środków czystości niezbędnych do utrzymania higieny osobistej;
- 5) posiadania przedmiotów kultu religijnego pod warunkiem, że ich właściwości nie będą stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa w pomieszczeniu;
- 6) wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych w sposób niezakłócający porządku i bezpieczeństwa w pomieszczeniu;
- 7) korzystania z prasy;
- 8) zakupu z własnych środków pieniężnych wyrobów tytoniowych i prasy oraz posiadania jej w pokoju dla osób zatrzymanych, a także przedmiotów osobistego użytku służących do utrzymania higieny osobistej i posiadania ich w tym pokoju pod warunkiem, że przedmioty te i ich opakowania nie stanowią zagrożenia dla porządku lub bezpieczeństwa w pomieszczeniu;
- 9) palenia tytoniu w miejscu do tego wyznaczonym, za zezwoleniem funkcjonariusza;
- 10) otrzymywania paczek z odzieżą, obuwiem i innymi przedmiotami osobistego użytku oraz środkami opatrunkowymi i higienicznymi, a także lekami, które mogą być udostępnione za zgodą lekarza, po uprzednim ich skontrolowaniu w obecności osoby zatrzymanej;
- 11) składania próśb, skarg i wniosków do komendanta placówki Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej, w terytorialnym zasięgu działania których znajdują się te pomieszczenia.

2. Realizację uprawnień, o którym mowa w ust. 1 pkt 8, należy zapewnić za pośrednictwem funkcjonariusza, nie częściej jednak niż raz dziennie.

3. Leki, o których mowa w ust. 1 pkt 10, wydaje osobie zatrzymanej lekarz lub funkcjonariusz, zgodnie z ustaleniami dokonanyymi razem z lekarzem.

§ 12.

1. W pomieszczeniu osoba zatrzymana jest obowiązana do:

- 1) przestrzegania regulaminu;
- 2) wykonywania poleceń funkcjonariuszy;
- 3) przestrzegania ciszy nocnej w godzinach od 22⁰⁰ do 6⁰⁰, a w dni świąteczne do godziny 7⁰⁰;
- 4) przestrzegania zasad współżycia społecznego;
- 5) dbania o higienę osobistą i czystość pomieszczenia;
- 6) korzystania z wyposażenia pomieszczenia zgodnie z jego przeznaczeniem;

7) niezwłocznego powiadamiania właściwego funkcjonariusza o wystąpieniu choroby, samookaleczeniu lub innym podobnym zdarzeniu.

§ 13.

1. Osobie zatrzymanej, zwalnianej z pomieszczenia przekazuje się dokumenty, środki płatnicze i przedmioty przyjęte do depozytu. Środków płatniczych i przedmiotów nie wydaje się z depozytu, jeżeli zostały one zatrzymane lub zajęte w drodze zabezpieczenia albo egzekucji administracyjnej.

2. W przypadku zwalniania osoby zatrzymanej z pomieszczenia w celu przekazania, depozyt, a zwłaszcza dokumenty tożsamości, środki łączności, urządzenia techniczne służące do rejestrowania i odtwarzania informacji oraz przedmioty, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 2 lit. c, z wyjątkiem sznurowadeł, paska i szalika, przejmuje - na czas trwania doprowadzenia - funkcjonariusz dokonujący doprowadzenia lub jego bezpośredni przełożony biorący udział w doprowadzeniu, który następnie przekazuje depozyt w miejscu docelowym doprowadzenia osobie, do której on należy.

3. Przedmioty przyjęte do depozytu można wydać osobie upoważnionej na podstawie pisemnego wniosku osoby, do których one należą.

UZASADNIENIE

Opracowanie projektu rozporządzenia ma na celu dostosowanie warunków istniejących w pomieszczeniach znajdujących się w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej przeznaczonych dla osób zatrzymanych do warunków w zakresie organizacyjno – technicznym określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 października 2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach (Dz. U. z 2008 r. Nr 192, poz. 1187), co ma związek z licznymi wnioskami dotyczącymi funkcjonowania tych pomieszczeń, otrzymywanymi z jednostek organizacyjnych Straży Granicznej.

Projektowana regulacja umożliwi stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych i materiałowych, co podniesie standard pomieszczeń dla osób zatrzymanych oraz poprawi w nich warunki bytowe.

Przedmiotowy projekt umożliwia rezygnację z:

- 1) pokoju dyżurnego w przypadku, gdy brak jest etatowej służby dyżurnej;
- 2) pokoju do przygotowania lub podgrzewania posiłków oraz zmywania naczyń, jeżeli gotowe posiłki dla osób zatrzymanych dostarczane są w naczyniach jednorazowych na zasadzie tzw. cateringu;
- 3) pokoju lekarskiego, co spowodowane jest znikomym wykorzystaniem przedmiotowego pomieszczenia (w przypadku konieczności udzielenia zatrzymanemu pomocy medycznej jest ona udzielana przez lekarza w miejscu zdarzenia lub jest on transportowany do izby przyjęć najbliższego szpitala lub przychodni, ze względu na całodobowy dyżur personelu medycznego oraz zapewnienie odpowiedniego sprzętu do przeprowadzenia badań).

Projekt regulacji rozszerza katalog podmiotów właściwych do przeprowadzania bieżących i okresowych kontroli pomieszczeń, sposobu przestrzegania zasad przyjmowania, osadzania, przekazywania i zwalniania osób zatrzymanych, zapewnienia bezpieczeństwa i porządku oraz właściwego stanu sanitarno-higienicznego o zastępcę naczelnika wydziału do spraw cudzoziemców oddziału Straży Granicznej.

Wprowadzenie do projektowanego rozporządzenia możliwości wyposażania pomieszczeń dla osób zatrzymanych w system monitoringu zwiększy bezpieczeństwo, a także poprawi nadzór nad osobami umieszczonymi w pomieszczeniach. Rozwiązanie to ograniczy do incydentalnych przypadków liczbę wydarzeń nadzwyczajnych, zwłaszcza prób samobójstw oraz zamachów na własne życie i zdrowie osób umieszczonych w pomieszczeniach. Dodatkowo ułatwi ono również kontrolę sposobu pełnienia służby oraz przestrzegania przez funkcjonariuszy praw osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych.

Ze względu na konieczność wykonywania czynności procesowych i administracyjnych z udziałem osób zatrzymanych, projekt rozporządzenia umożliwia tworzenie pomieszczeń do wykonywania tych czynności.

W regulaminie, stanowiącym załącznik do projektowanego rozporządzenia, wprowadzono obowiązek odnotowania w prowadzonej dokumentacji faktu

poinformowania osoby umieszczonej o przysługujących jej prawach i ciążących na niej obowiązkach oraz zapoznania jej z regulaminem pobytu. Doprecyzowano także (w tygodniach) zaawansowanie ciąży kobiety będącej osobą zatrzymaną. Ponadto, w celu dostosowania przepisów odnoszących się do posiłków i napojów otrzymywanych przez osoby zatrzymane w pomieszczeniach do obowiązujących w tym zakresie regulacji dotyczących cudzoziemców umieszczonych w strzeżonych ośrodkach lub przebywających w areszcie w celu wydalenia, do § 11 ust. 1 pkt 2 projektowanego rozporządzenia wprowadzono odesłanie do przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie warunków otrzymywania posiłków i napojów przez cudzoziemców umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub przebywających w areszcie w celu wydalenia oraz wartości dziennej normy żywienia (Dz. U. Nr 236, poz. 1742).

Zgodnie z przepisami nowej regulacji, ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury oraz całodobowej opieki lekarskiej, do pomieszczeń dla osób zatrzymanych nie przyjmuje się osób, które pozostają w stanie nietrzeźwości albo pod działaniem środków odurzających lub psychotropowych.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja.

Przepisy projektowanej regulacji będą oddziaływać na:

- 1) osoby zatrzymywane i umieszczone w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych;
- 2) funkcjonariuszy Straży Granicznej, pełniących służbę w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych.

Ilość pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych, aktualnie występujących w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej (oddział Straży Granicznej, placówka Straży Granicznej) oraz liczbę miejsc w tych pomieszczeniach przedstawia następująca tabela:

Oddział Straży Granicznej	Ilość pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych	Liczba miejsc w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych
Nadwiślański Oddział SG	1	8
Warmińsko-Mazurski Oddział SG	1	8
Podlaski Oddział SG	9	67
Nadbużański Oddział SG	14	162
Bieszczadzki Oddział SG	3	35
Karpacki Oddział SG	1	6
Śląski Oddział SG	1	12
Sudecki Oddział SG	1	6
Łużycki Oddział SG	3	18
Nadodrzański Oddział SG	5	81
Morski Oddział SG	3	27
Razem	42	430

Ilość osób w ww. pomieszczeniach jest bardzo zmienna, przy czym zmiany w tym zakresie mogą następować nawet wielokrotnie w ciągu doby. Zdarza się więc, że w niektórych okresach wszystkie miejsca w tych pomieszczeniach są zajęte, a w innych – wiele miejsc pozostaje niezajętych. Może także nastąpić zatrzymanie tak dużej grupy osób, że zabraknie wolnych miejsc w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej. W takim przypadku osoby te mogą być umieszczane w pomieszczeniach przeznaczonych dla takich osób znajdujących się w jednostkach organizacyjnych Policji.

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie niniejszego rozporządzenia nie wpłynie na wydatki lub dochody budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Zmiana rozporządzenia w zakresie odstąpienia od obligatoryjnego obowiązku tworzenia w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych pokoju lekarskiego nie będzie miała wpływu na koszty związane z realizacją badań lekarskich u tych osób. Wynikający bowiem z projektowanego rozporządzenia obowiązek przeprowadzenia tych badań będzie realizowany w Zakładzie Opieki Zdrowotnej mieszczącym się na terenie siedziby oddziału Straży Granicznej lub poza jednostką organizacyjną Straży Granicznej – na podstawie zlecenia.

Odnosząc się natomiast do skutków finansowych (oszczędności) wynikających z odstąpienia od obligatoryjnego obowiązku tworzenia pokoju lekarskiego oraz pokoju do przeprowadzania i dokumentowania czynności służbowych z udziałem osoby zatrzymanej, należy wskazać, iż w przypadku rezygnacji z przedmiotowych pomieszczeń w obiektach, które są dopiero budowane z przeznaczeniem utworzenia w nich pomieszczeń dla osób zatrzymanych (przy założeniu, że powierzchnia użytkowa obydwu pokoi wynosi 40 m² a koszty budowy 1 m² wynosi ok. 3 500,00 zł.), oszczędności wynikające z realizacji robót budowlanych wyniosą ok. 140 000,00 zł. Powstaną również oszczędności z tytułu utrzymania obiektu, które w skali roku wyniosą od 1 do kilku tys. zł.

3. Wyniki przeprowadzonych konsultacji.

Projekt rozporządzenia był przedmiotem konsultacji z:

- 1) Fundacją „OCALENIE”;
- 2) Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć;
- 3) Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej;
- 4) Helsińską Fundacją Praw Człowieka.

W wyniku przekazania projektowanego rozporządzenia do konsultacji wymienione powyżej podmioty zgłosiły uwagi o charakterze zarówno merytorycznym jak i formalno-prawnym.

Nie uwzględniono uwagi Fundacji „OCALENIE” dotyczącej określenia w regulaminie postępowania z kobietą w ciąży lub osobą z widocznymi obrażeniami, która nie zostanie przyjęta do pomieszczenia dla osób zatrzymanych bowiem uregulowanie w projektowanym rozporządzeniu trybu postępowania z osobami nie przyjętymi do pomieszczeń dla osób zatrzymanych wykracza poza zakres delegacji ustawowej, która zgodnie z art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, z późn. zm.) stanowi, iż „Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej przeznaczone dla osób zatrzymanych oraz regulamin pobytu w tych pomieszczeniach”.

Nie uwzględniono również uwagi Fundacji „OCALENIE” dotyczącej braku określenia sposobu potwierdzania ciąży (czy wymagane jest zaświadczenie od lekarza, zwykle oświadczenie ciężarnej, czy chodzi tylko o widoczną ciążę) ponieważ zgodnie z § 5 regulaminu, osoba zatrzymana przed przyjęciem do pomieszczenia poddawana jest niezwłocznie badaniom lekarskim, podczas których lekarz przeprowadzający badanie ma możliwość stwierdzenia ciąży u kobiety, która ma być umieszczona w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych oraz zaawansowania tej ciąży, co jest dokumentowane w sposób, o którym mowa w § 5 ust. 4.

Ponadto do treści omawianego projektu nie wprowadzono zmian uwzględniających, podniesioną przez Fundację „OCALENIE”, uwagę dotyczącą braku w projektowanym rozporządzeniu uregulowań w zakresie sposobu dostarczania środków higienicznych niezbędnych w trakcie menstruacji. Kwestia ta jest uregulowana w § 10 ust. 4 projektowanego regulaminu, który stanowi, iż „Osoba zatrzymana otrzymuje nieodpłatnie, na okres pobytu w pomieszczeniu, środki czystości do utrzymania higieny osobistej, w szczególności mydło i ręcznik”. Użycie we wskazanym przepisie zwrotu: „w szczególności” stanowi, iż katalog środków czystości, niezbędnych do utrzymania higieny osobistej jest otwarty. Zatem w przypadku wystąpienia potrzeby wydania osobie zatrzymanej środków czystości niezbędnych do utrzymania higieny osobistej, funkcjonariusz pełniący służbę w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych, zgodnie z § 10 ust. 4 projektowanego rozporządzenia, wydaje te środki.

Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć zaproponowało aby zachować obecnie obowiązującą częstotliwość kontroli dokonywanych przez Komendanta Oddziału Straży Granicznej lub jego zastępcę tj. raz na kwartał, co nie zostało uwzględnione. Zgodnie z § 13 projektowanego rozporządzenia komendant oddziału Straży Granicznej lub jego zastępca obowiązany jest, co najmniej raz w roku, dokonać kontroli pomieszczeń znajdujących się w terytorialnym zasięgu działania oddziału. Wydłużenie w stosunku do obowiązującej regulacji okresu obligatoryjnego dokonywania przez wskazane powyżej podmioty kontroli pomieszczeń wynika z dokonanej analizy potrzeb w tym zakresie, ilości przeprowadzanych kontroli oraz ich rodzajów. Jak wynika bowiem z § 13 projektowanego rozporządzenia, pomieszczenia dla osób zatrzymanych podlegają, oprócz kontroli komendanta oddziału Straży Granicznej lub jego zastępcy, również kontrolom okresowym i bieżącym dokonywanym przez naczelników właściwych komórek organizacyjnych komend oddziałów SG lub ich zastępców. Wskazana analiza wykazała, że zaproponowane rozwiązanie będzie wystarczające dla właściwego funkcjonowania pomieszczeń dla osób zatrzymanych.

Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć zaproponowało również, aby uzupełnić w § 1 ust. 1 regulaminu, katalog osób nie przyjmowanych do pomieszczeń dla osób zatrzymanych o osoby będące nieletnimi, które powinny być umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej w przypadku, gdy nie mają zastosowania przepisy regulujące postępowanie w sprawach nieletnich. Uwaga ta została uwzględniona.

Wskazane Centrum zaproponowało także, aby w § 6 regulaminu, rozszerzyć listę osób przyjmowanych do pomieszczeń dla osób zatrzymanych po uprzednim wydaniu przez lekarza zaświadczenia o braku przeciwwskazań do ich przyjęcia o osoby, których stan psychofizyczny stwarza domniemanie, że były poddane przemocy oraz o osoby niepełnosprawne, która to propozycja również została uwzględniona.

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej zgłosiło uwagi dotyczące § 9 pkt 1 lit. a i c, które nie zostały uwzględnione. Uwaga odnosząca się do § 9 pkt 1 lit. a dotyczyła zaleceń Europejskiego Komitetu do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) w zakresie odległości pomiędzy ścianami pomieszczenia, która stosownie do tych zaleceń nie powinna być mniejsza niż 2 m², natomiast uwaga

odnosząca się do § 9 pkt 1 lit c, wyrażała wątpliwości w zakresie zapewnienia w pomieszczeniu (poprzez wydanie projektowanej regulacji), wystarczającej ilości 5) światła dziennego. Należy jednakże wyjaśnić, iż pomieszczenia dla osób zatrzymanych w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej, przed dopuszczeniem do ich funkcjonowania, są poddawane kontroli właściwych podmiotów w celu eliminacji nieprawidłowości w odniesieniu do spełnienia wymogów technicznych dla przedmiotowych pomieszczeń.

Wskazane powyżej Stowarzyszenie zaproponowało również, aby w § 10 w ust. 4 regulaminu, wśród wskazanych środków czystości, wymienić również szczoteczkę i pastę do zębów. propozycja ta nie wydaje się jednak uzasadniona, gdyż użyty w tym przepisie zwrot „w szczególności” oznacza, iż katalog środków czystości niezbędnych do utrzymania higieny osobistej jest otwarty. Nie ma więc potrzeby enumeratywnego ich wyliczania.

Uwzględniono natomiast uwagę ww. Stowarzyszenia dotyczącą przekazania osobie zatrzymanej w pomieszczeniu, w formie pisemnej i w języku zrozumiałym dla tej osoby, informacji, o których mowa w § 2 ust. 1 regulaminu wprowadzając do niego nowy ustęp (§ 2 ust. 2).

Ponadto Stowarzyszenie Interwencji Prawnej wyraziło swoje wątpliwości co do planowanej rezygnacji z pokoju lekarskiego argumentując je m.in. tym, iż zgodnie ze Standardami Europejskimi Komitetu Zapobiegania Torturom, wszystkie ośrodki dla imigrantów powinny zapewnić dostęp do pomocy medycznej. Nie uwzględniono tej uwagi, ponieważ obowiązek przeprowadzenia badań lekarskich osoby zatrzymanej będzie realizowany w Zakładzie Opieki Zdrowotnej mieszczącym się na terenie siedziby oddziału Straży Granicznej lub we właściwej placówce medycznej poza jednostką organizacyjną Straży Granicznej, a więc osoba ta będzie miała zapewniony dostęp do pomocy medycznej.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka wyraziła wątpliwości dotyczące użytego w § 9 w ust. 1 w pkt 1 regulaminu sformułowania „przycisk do wzywania funkcjonariuszy zainstalowany pod bezpiecznym napięciem elektrycznym”. Fundacja argumentuje, iż potoczne rozumienie tego wyrażenia wskazuje na możliwość porażenia prądem podczas ich użycia. Wątpliwości te nie są zrozumiałe bowiem już samo wyrażenie „bezpieczne napięcie elektryczne” wskazuje, iż użycie przycisku do wzywania funkcjonariuszy nie będzie stwarzać jakiegokolwiek zagrożenia. Dodatkowo należy zauważyć, iż pomieszczenia dla osób zatrzymanych w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej przed dopuszczeniem do funkcjonowania są poddane kontroli w celu wyeliminowania wszystkich ewentualnych zagrożeń związanych z tym funkcjonowaniem, w tym również zagrożeń wynikających z nieprawidłowo zainstalowanych urządzeń elektrycznych.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka zgłosiła także uwagę dotyczącą przechowywania rzeczy osób zatrzymanych chorych zakaźnie w wyodrębnionym miejscu wspólnego magazynu, a nie w odrębnym pomieszczeniu, która to uwaga nie została uwzględniona. Przepisy sanitarne nie wymagają aby omawiane przedmioty były przechowywane w oddzielnym pomieszczeniu. Wystarczającym jest, aby były one umieszczone w wyodrębnionym miejscu magazynu przeznaczonym do ich przechowywania.

Zadaniem ww. Fundacji, regulamin pobytu w pomieszczeniach powinien być dostępny w zrozumiałym dla cudzoziemca języku. Uwaga ta została uwzględniona w § 2 ust. 2 tego regulaminu.

Dodatkowo Fundacja ta zgłosiła uwagę odnoszącą się do § 7 ust. 1 pkt 2 lit. a oraz § 13 ust. 1 regulaminu wskazując, że osoba zatrzymana jest zobowiązana

do przekazania do depozytu dokumentów tożsamości, środków płatniczych i przedmiotów wartościowych, co oznaczałoby, że do depozytu nie będą przekazywane inne dokumenty, które znajdowały się w posiadaniu zatrzymanego cudzoziemca, takie jak decyzje organów administracyjnych, wyroki sądów, akta stanu cywilnego. Uwaga ta została uwzględniona.

Ponadto Helsińska Fundacja Praw Człowieka podnosi, iż właściwe byłoby doprecyzowanie przepisu regulującego prawo cudzoziemca do korzystania z opieki lekarskiej i określenie na jakich zasadach powinna być realizowana ta opieka, np. poprzez wskazanie, że choremu cudzoziemcowi zapewnia się transport do izby przyjęć najbliższego szpitala lub przychodni. Określenie w projektowanym rozporządzeniu zasad korzystania opieki lekarskiej wykracza jednakże poza zakres delegacji ustawowej, w związku z czym uwaga ta nie została uwzględniona.

Przedmiotowy projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wejście w życie rozporządzenia nie ma wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Przedmiotowe rozporządzenie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny.

Przedmiotowe rozporządzenie nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.